

HÜBRIIDSUS TÖÖSTUSPÄRANDI TEISENEMISES

*arhitekti roll siduja
ja protsessi kujundajana*

MIIA LAUR

*Juhendajad:
Andres Ojari
Toomas Tammis
Eik Hermann*

***VELDZE
TEHAS***

Riia, kesklinn

Töö tõukepunktiks on tööstuspärandi objektid, mille teisenemine on täna aktiivne protsess. Projekte viiakse samaaegselt ellu linnaosades, kus need ruumiliselt koonduvad. Majanduslikud ja institutsionaalsed jõud suunavad arenguid sageli ühekülgselt ja lõplike lahendusteni nii programmilises, ruumilises kui ka sotsiaalses plaanis. Selle tulemusena kujunevad ruumid tihti eksklusiivseks ega haaku kohaliku kogukonna vajadustega ning jäävad sisult korduvalt sarnaseks. Piiratud on nii protsessi spontaansus kui ka kujundamine.

HÜBRIIDSUS Oma töös uurin, kuidas arhitekt saab laiendada oma haaret tööstuspärandi teisenemise projektides hübriidse lähenemise kaudu. Hübriidsus tähendab kahe või enama elemendi, süsteemi või omaduse segunemist, kattumist või kombineerimist, luues uue terviku, võimaluse või tähenduse. Hübriidse lähenemisena näen tasandite ülest töövahendite kaardistamist ja sidumist.

PEHMEVARA Pehmevara tasandil käsitlen töövahendeid, mis tegelevad majandusliku, poliitilise või regulatiivse ruumiga. Näiteks avaliku ja erasektori erinevaid koostöövorme, mis võimaldavad luua stabiilsust ja lisaväärtust ühise haldamise, regulatiivsete kompromisside, toetuste või kokkulepete kaudu, tagades avaliku huvi kaitse ja kogukonna kaasatuse ning pakkudes samal ajal eraomanikule motiveerivat mudelit. Need vahendid loovad eeldused ruumiliste lahenduste võimalikkuseks.

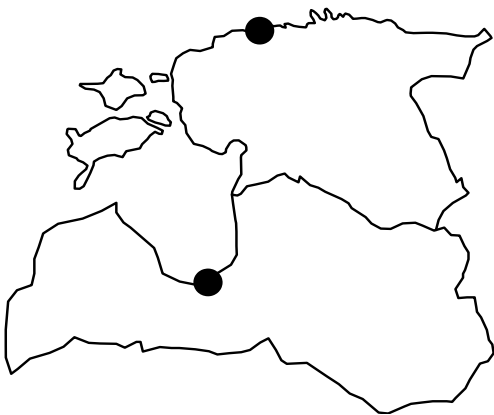
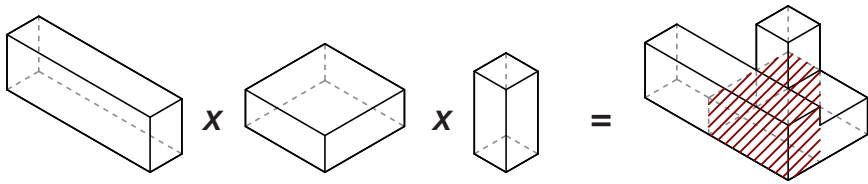
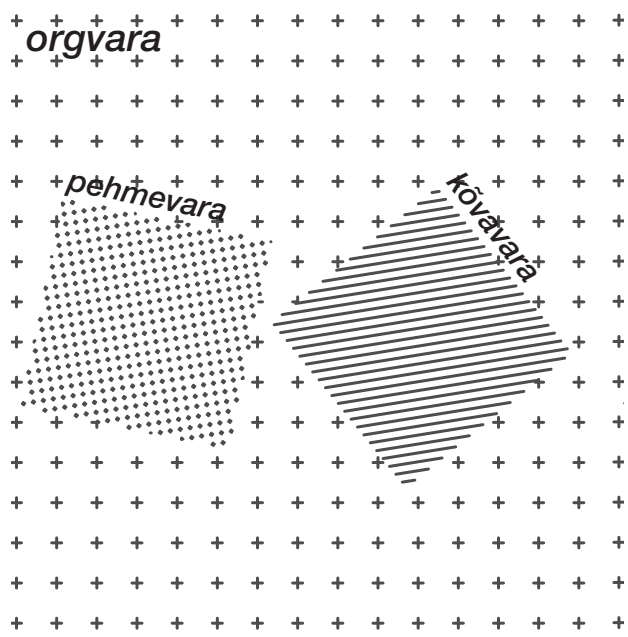
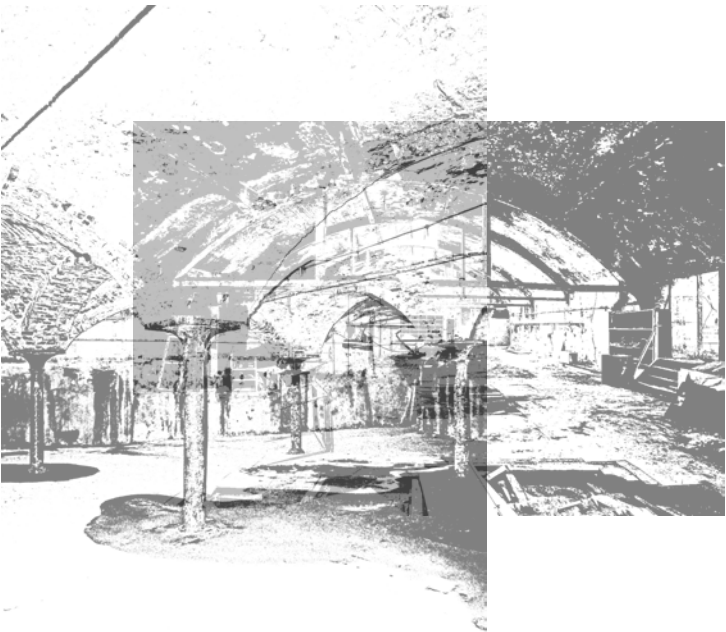
KÕVAVARA Kõvavara tasandil käsitlen töövahendeid, mis tegelevad füüsilise ruumiga ning võimaldavad meetoodiliselt läheneda keerulistele ja kohaspetsiifilistele ruumilistele probleemidele. Nendeks on eemaldamine, tihendamine ja hoone käsitlemine maastiku osana. Füüsiliste sekkumismeetodite kombineerimine võimaldab lahendada näiteks valguse, sisekliima ja suurte ruumide kasutusega seotud väljakutseid.

ORGVARA Hübriidse lähenemise osana näen arhitekti ka protsessi kujundajana. Orgvara tasandil seotakse eelnevad kaks tasandit omavahel. Protsessi kujundamise töövahenditena käsitlen etapilist lähenemist ja programmi kureerimist.

ETAPILISUS Sekkumised positsioneerivad mind ajalis-ruumilisse konteksti. Mõtlen võimalikule järgmisele liigutusele, vältides liigset lõpetatust. Sellest tulenevalt muutub orgvara puhul oluliseks ajaline hübriidsus, mida käsitlen etapilisusena. Etapid määratlen kolme sekkumissügavuse kaudu, milleks on olemasoleva väärtustamine minimaalse sekkumisega, kestev ajutisus ja rekonstrueerimine. Etapilisus aitab näha projekti ühe hetkena ajas jätkuvas protsessis.

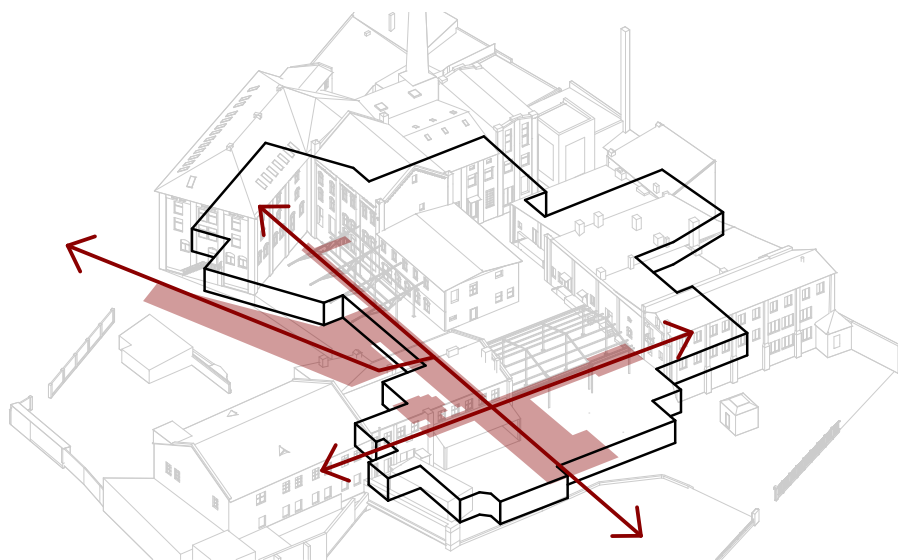
PROGRAMM Programmi hübriidsus suurendab mitmekülgust. Pakun välja väiketööstuse naasmise tööstuspärandisse ning uurin selle võimalikku kattumist elamispindade ja avalike funktsioonidega, kaardistades nii konfliktid kui ka võimalikud lahendused. Elamispindade puhul katsetan hübriidsust kattumisel isikliku tööruumiga. Peamiste konfliktide, nagu heli- ja õhusaaste, lahendamiseks loon puhvertsoone ning kasutan topeltkonstruktsioone. Avaliku ligipääsu parandamiseks, ala paremaks ühendamiseks ja ruumikogemuse võimendamiseks loon avaliku telje, mis toimib kogu ala selgroona ning seob omavahel avalikud ja poolavalikud kontaktalad.

UURIMISOBJEKTID Rakendan loodud hübriidset taktikat kahel uurimisobjektil: Põhjala tehase angaaridel Tallinnas ja Veldze tehase maa-alusel korrusel Riias. Mõlema linna arengut on ajalooliselt kujundanud tööstus. Need objektid on sarnases seisukorras ja seisavad silmitsi sarnaste väljakutsetega, kuid paiknevad erinevates mõjuväljades. Kahe objekti käsitlemine võimaldab võrdluse kaudu laiendada vaadet ning testida loodud taktika kohaspetsiifilisust. Mõlema objekti areng toimub juba tänases reaalses olukorras orgaaniliselt, kus sekkumised on tundlikud, kaasavad ja järkjärgulised. See on väärtus, mida soovin hoida ja edasi arendada.

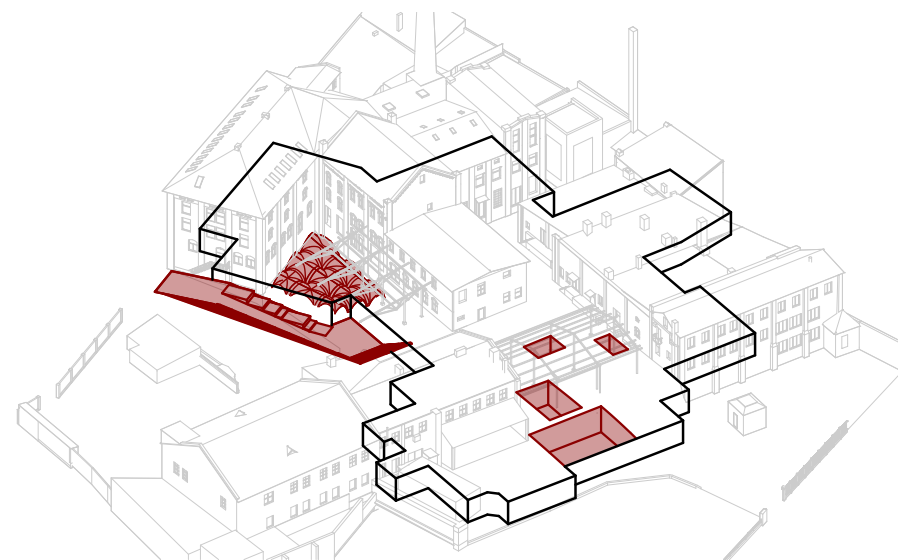

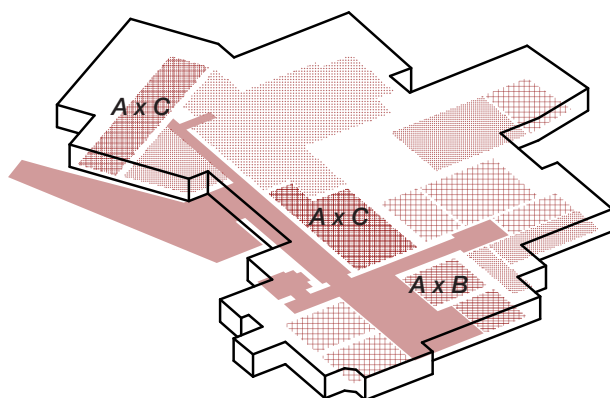
Veldze tehase asendiskeem 1:3000

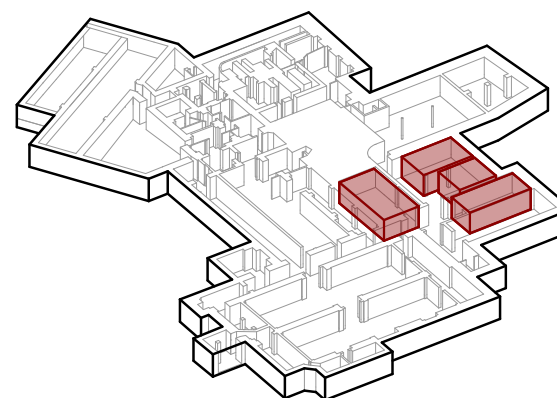
AVALIK TELG
läbipääsu, ühenduse ja
ruumikogemuse loomine

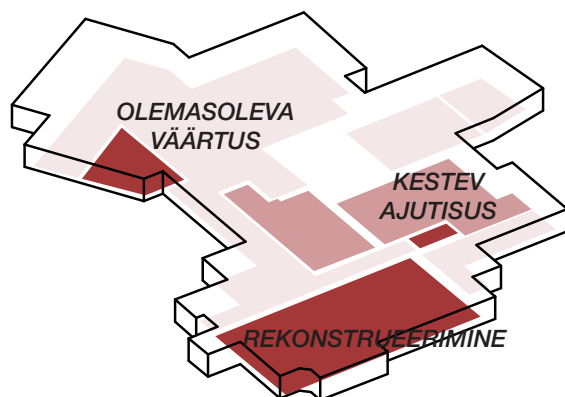
EEMALDAMINE
siselõiked valgustingimuste ja
hoovialade loomiseks

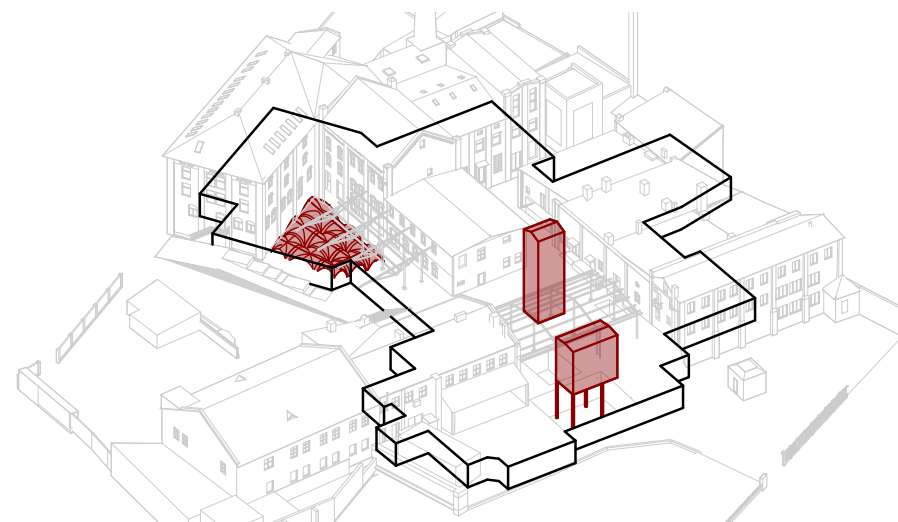
PROGRAMMI HÜBRIIDSUS
kattuvused ajaliselt ja ruumiliselt
funktsioonide vahel

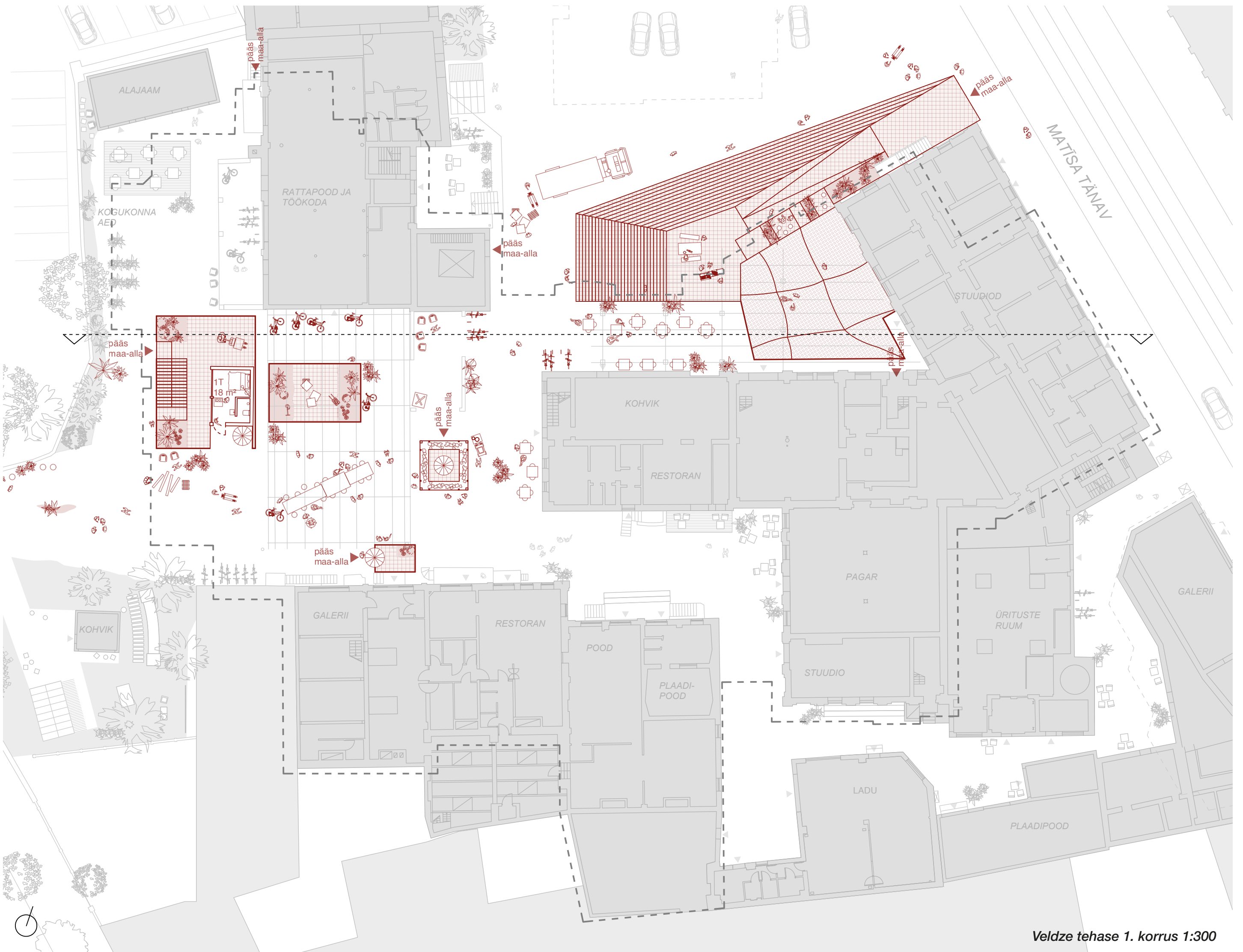
TIHENDAMINE
väiksemad ühikud efektiivsemaks
ruumikasutuseks

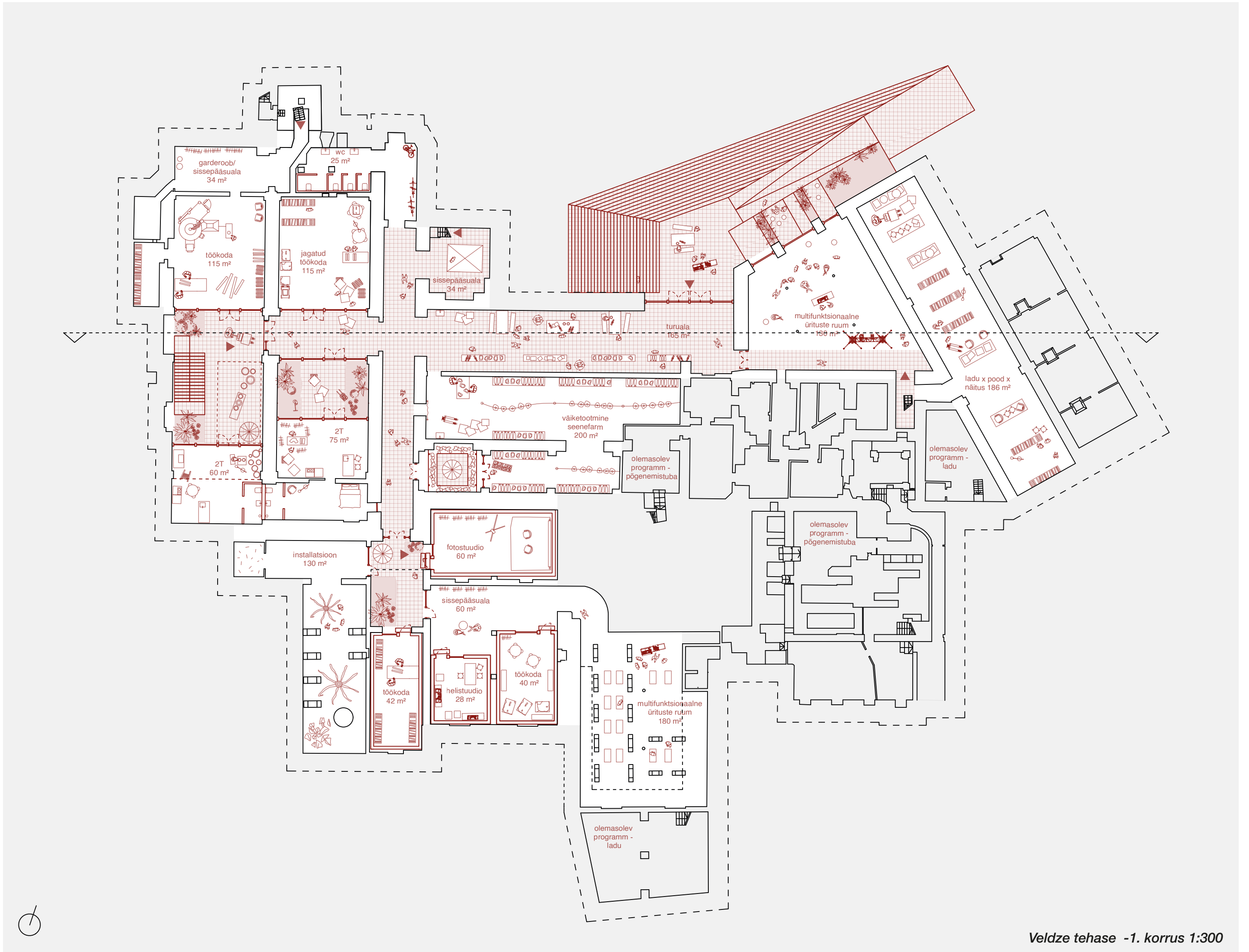
AJALINE HÜBRIIDSUS
erineva sügavusega etapiline
sekkumine

HOONE MAASTIKUNA
sise- ja välispiiride poorseks
muutmine

Veldze tehase 1. korrus 1:300

Veldze tehase -1. korrus 1:300

Veldze tehase lõige 1:300

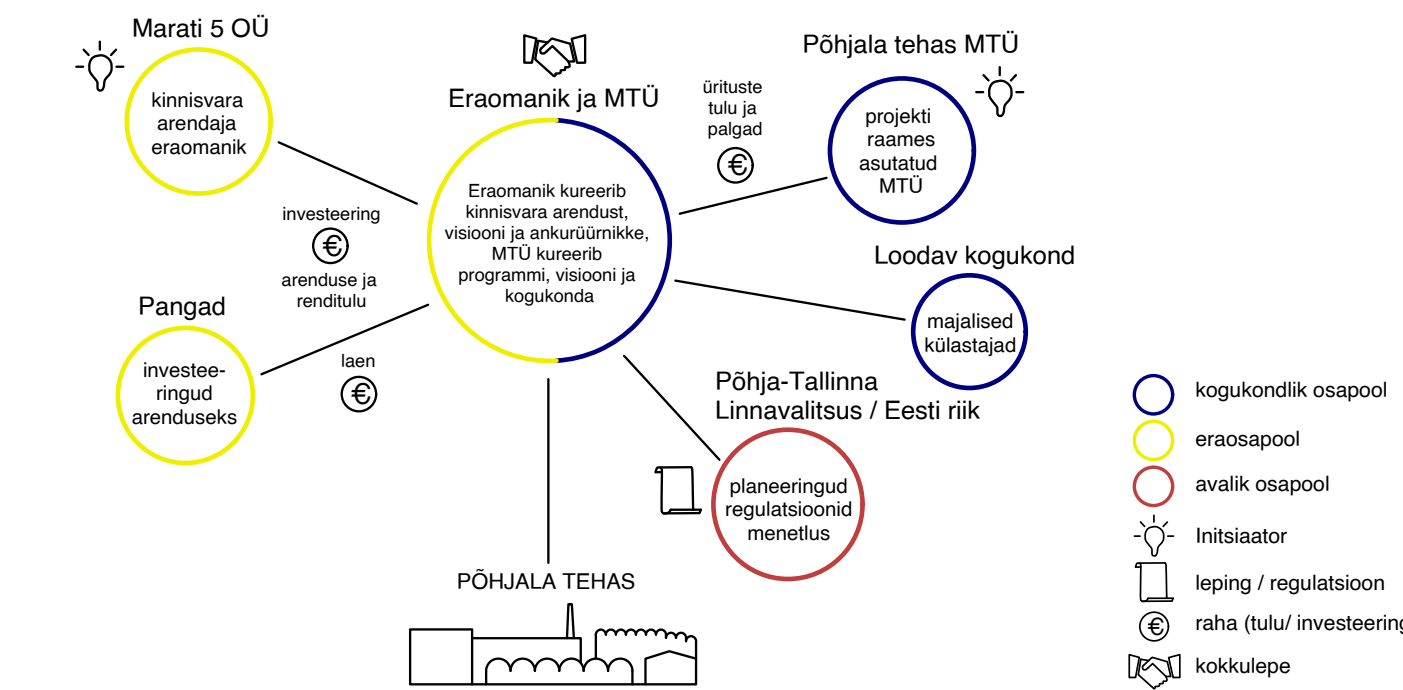
PÕHJALA TEHAS

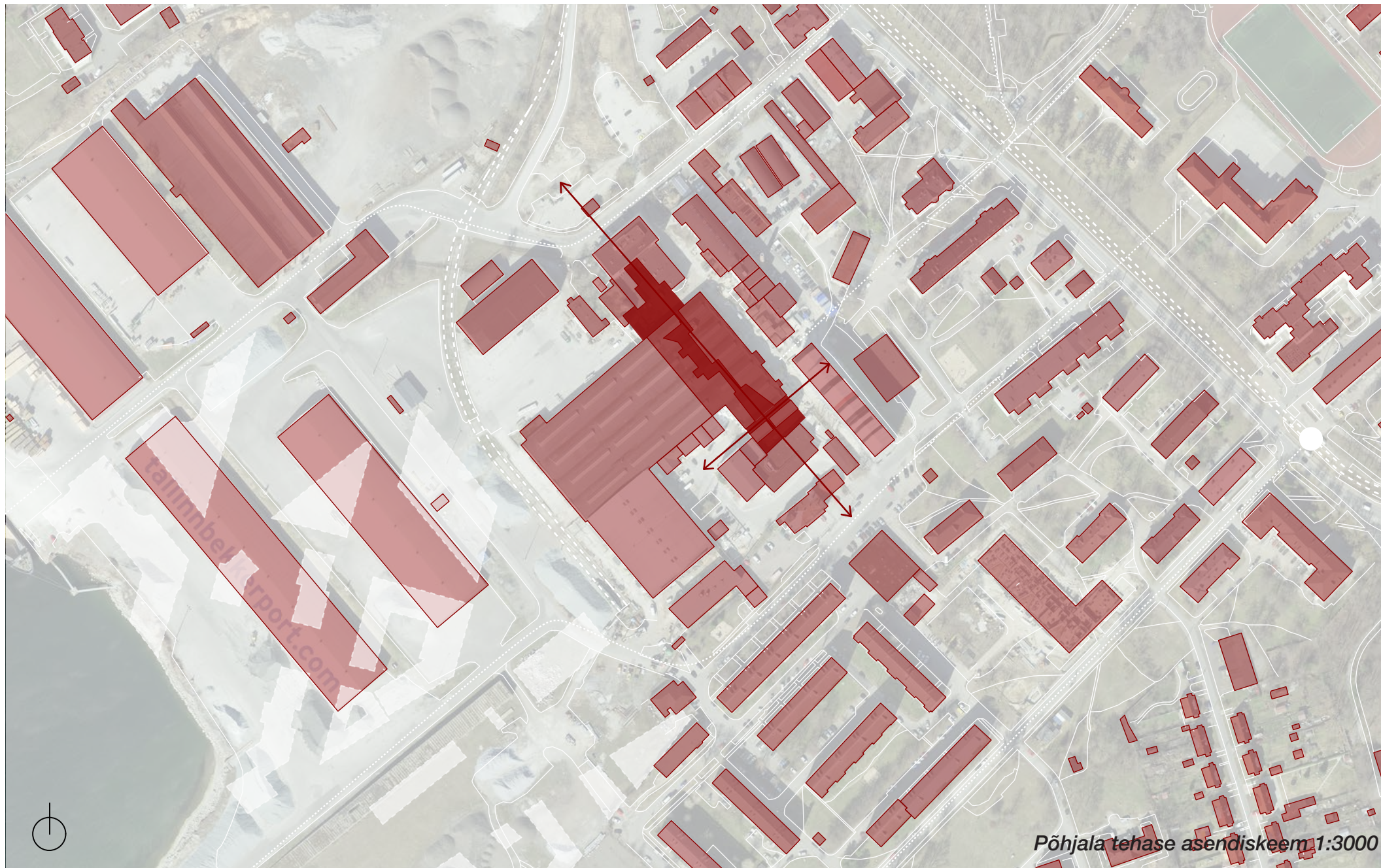
Tallinn, Kopli

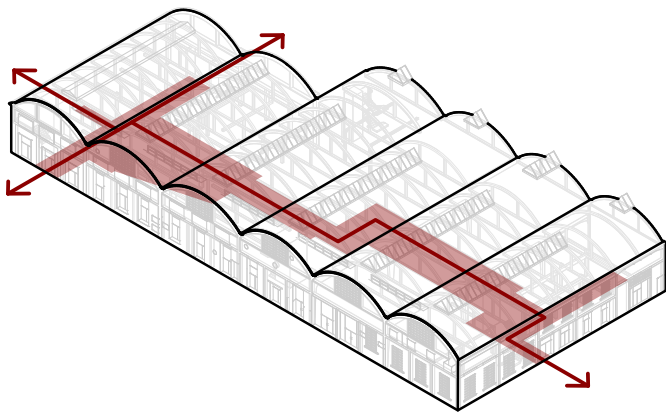

Põhjala tehas loodi 20. sajandi alguses Vene sõjalaevastiku tarbeks rajatud Bekkeri laevatehase osana. Angaarid valmisid 1915. aastaks ning neid kasutati hiljem ka kummitööstuse ruumidena. Veldze tehas Riias rajati 1872. aastal Gustav Kuncendorfi pruulikojana. Hiljem kasutati tehasekompleksi veini ja ka karastusjookide tootmiseks.

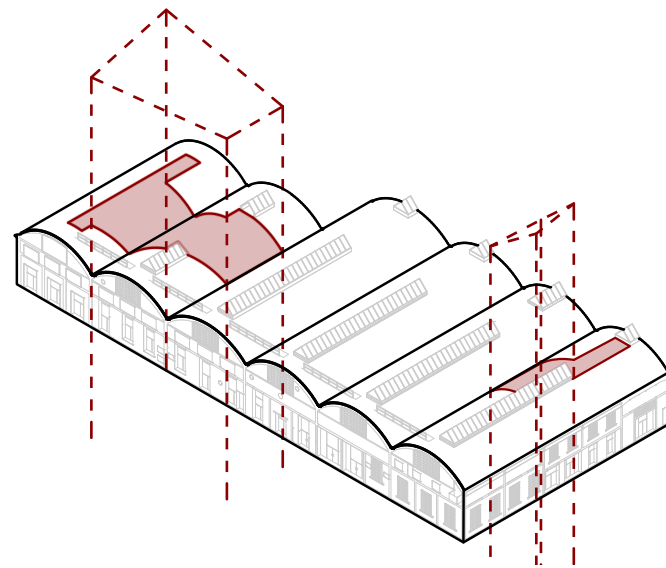
Pehmevara osana kaardistasin mõlema tehaseala toimimismudeli, kus joonistuvad välja osapooled ja vastutusala. Ühine haldamine on oluline töövahend pehmevara tasandil, luues mitmekülsust otsustusprotsessides.

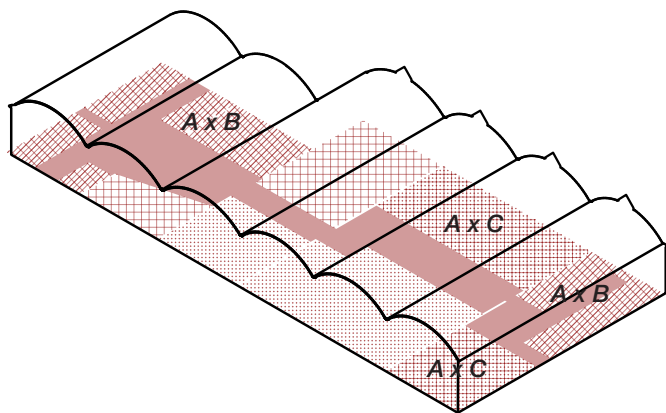

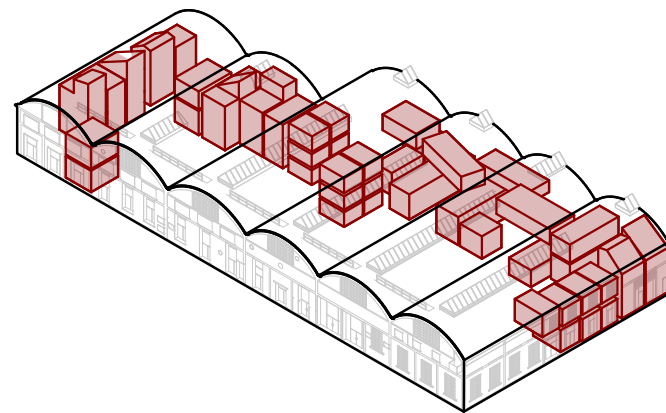
AVALIK TELG
läbipääsu, ühenduse ja
ruumikogemuse loomine

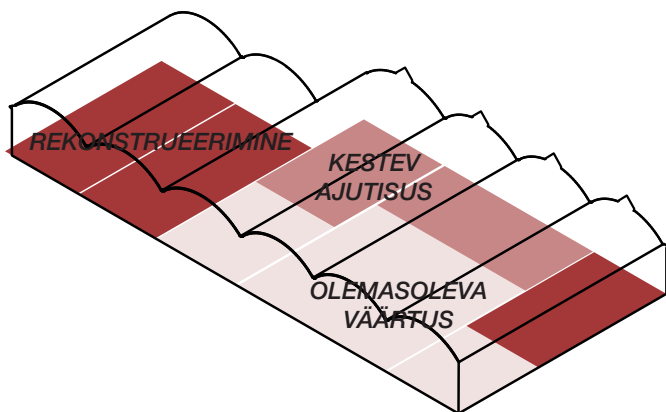
EEMALDAMINE
siselõiked valgustingimuste ja
hoovialade loomiseks

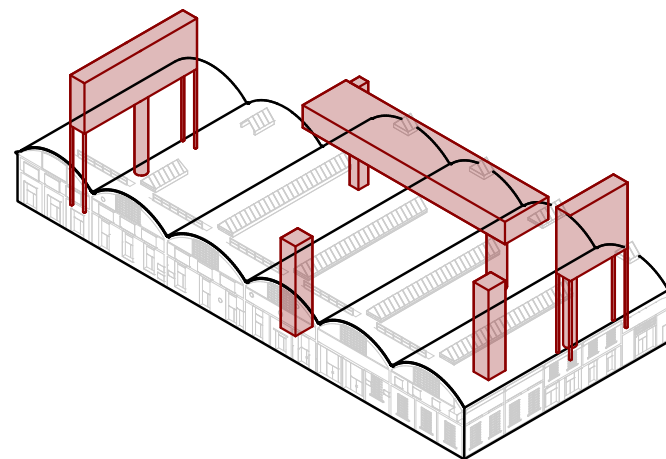
PROGRAMMI HÜBRIIDSUS
kattuvused ajaliselt ja ruumiliselt
funktsioonide vahel

TIHENDAMINE
väiksemad ühikud efektiivsemaks
ruumikasutuseks

AJALINE HÜBRIIDSUS
erineva sügavusega etapiline
sekkumine

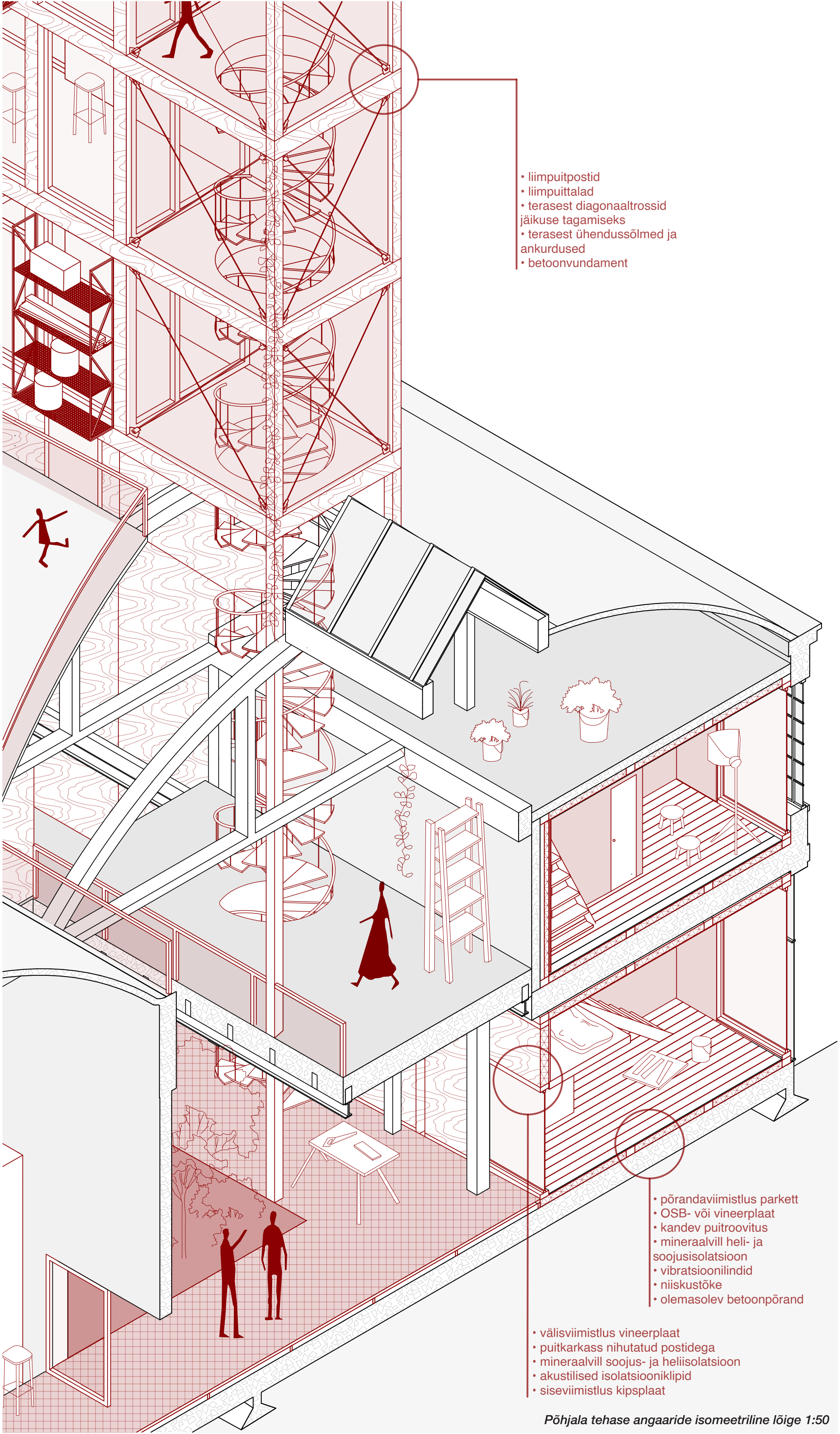

HOONE MAASTIKUNA
sise- ja välispiiride poorseks
muutmine

- liimpuitpostid
- liimpuittalad
- terasest diagonaaltrossid jäikuse tagamiseks
- terasest ühendussõlmed ja ankurdused
- betoonvundament

- põrandaviimistlus parkett
- OSB- või vineerplaat
- kandev puitroovitus
- mineraalvill heli- ja soojusisolatsioon
- vibratsioonilindid
- niiskustõke
- olemasolev betoonpõrand

- välisviimistlus vineerplaat
- puitkarkass nihutatud postidega
- mineraalvill soojus- ja helisolatsioon
- akustilised isolatsiooniklipid
- siseviimistlus kipsplaat

Põhjala tehase angaaride isomeetriline lõige 1:50